

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Cool te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1109Cool

Datum

13-02-2019

Versie

V1

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:**Opsteller**

K. van Veen

Paraaf Opsteller:**Collegiale toetser**

R. van Zanten

Paraaf Toetser:

Samenvatting

Voor de Cool wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving. Het bestemmingsplan is enkel conserverend van aard. Binnen het nieuwe bestemmingsplangebied vinden geen wijzigingen plaats. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw of renovatie) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in het bestemmingsplan in de toekomst alsnog ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen én aan voldaan te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan zijn de Verordening ruimte, voor wat betreft het Natuurnetwerk Nederland en de soortenbescherming en gebiedsbescherming onder de Wet natuurbescherming relevant: Negatieve invloeden op Natura-2000, de Natuurnetwerk Nederland gebieden en Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het vaststellen van het consoliderend bestemmingsplan zijn uitgesloten. De onder de Wet natuurbescherming geregelde bescherming van houtopstanden valt buiten deze toetsing.

In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus en Gierzwaluw. Hiernaast is er potentie voor habitatrichtlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis en Laatvlieger. Het plangebied is potentieel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid-Holland geen vrijstelling geldt. Dit betreft de Schubvaren en Muurbloem.

Naast onder de Wet natuurbescherming streng beschermde soorten is het plangebied geschikt voor categorie 5- vogels, algemene broedvogels en in de provincie vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Geadviseerd wordt om bij renovatie, sloop en nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door fauna (natuurinclusief bouwen). Kansen voor natuur binnen het bestemmingsplangebied liggen met name bij het realiseren van groen op de bebouwing in de vorm van gevelbeplanting of groene daken.

De verwachting is dat bij het toepassen van de juiste mitigatie een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen kan worden.

Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Planbeschrijving	6
2.1 Bestemmingsplangebied	6
2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen	6
3. Wetgeving en beleid	7
3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	7
3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	8
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)	8
3.4 Rotterdamse Natuurkaart	9
3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	10
4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied	11
4.1 Algemene beschrijving	11
4.2 Eerder onderzoek	11
4.3 Verkennend veldonderzoek	11
4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek	12
4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn	12
4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten	12
4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten	12
4.4.1.3 Aandachtssoorten	13
4.4.1.4 Algemene vogels	13
4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn	13
4.4.2.1 Vleermuizen	13
4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	13
4.4.2.3 Reptielen en amfibieën	14
4.4.2.4 Vissen	14
4.4.2.5 Overige soortgroepen	14
4.4.3 Nationaal beschermde soorten	14
4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren	14
4.4.3.2 Vissen	14
4.4.3.3 Reptielen en amfibieën	14
4.4.3.4 Planten	15

4.4.3.5 Overige soortgroepen	15
4.5 Zorgplicht	15
5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna	16
5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden	16
5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	16
6. Kansen door de ontwikkelingen	17
6.1 Duurzaamheid	17
6.2 Vergroten biodiversiteit	17
6.3 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen	18
7. Conclusies en aanbevelingen	19
Literatuurlijst	20
Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied	21
Bijlage 2: Wetgevende kaders	24
Wet natuurbescherming	24
Bescherming van gebieden	24
Bescherming van soorten	25
Bescherming van houtopstanden	26
Zorgplicht	26

1. Inleiding

Het nieuwe bestemmingsplan 'Cool' welke in 2019 wordt opgesteld, vervangt het huidige bestemmingsplan van "Cool", vastgesteld op 5 november 2009. De aanleiding is dat het nu geldende bestemmingsplan aan vernieuwing toe is. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het meerjarenprogramma voor de actualisering van bestemmingsplannen.

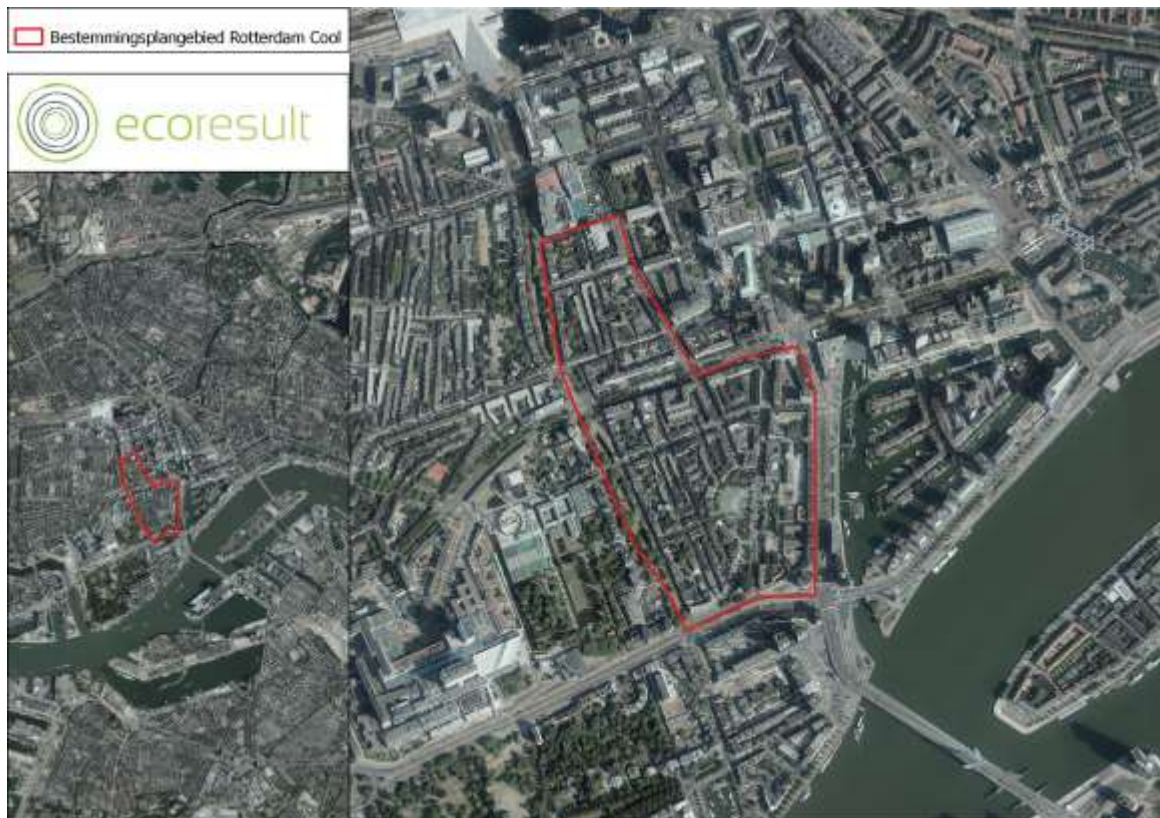
Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Wet natuurbescherming;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (voormalige PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Bestemmingsplangebied

Het bestemmingsplangebied is gelegen in het centrum van Rotterdam ten noorden van de Nieuwe Maas. Het plangebied wordt globaal omsloten door de Schiedamsedijk, Van Oldebarneveltstraat, Mauritsweg, Westersingel en de Westzeedijk (zie Afbeelding 1).

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Cool (rood omkaderd). Kaartbron: Google maps

2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen

Binnen het bestemmingsplangebied vinden geen ontwikkelingen plaats die in het nieuwe bestemmingsplan benoemd dienen te worden. De grootschalige (woningbouw)ontwikkelingen in het plangebied worden buiten dit nieuwe bestemmingsplan om mogelijk gemaakt met aparte procedures, waarbij maatwerk geleverd kan worden voor wat betreft onderzoeken, participatie e.d.

3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Per 1 januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming onder meer de Flora- en faunawet vervangen. Deze toets is geschreven op basis van de geldende wetgeving conform de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming kent geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Wet natuurbescherming en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt in dit stadium voor het bestemmingsplangebied niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen een bestaande bestemming of bij een veranderende bestemming (bijvoorbeeld sloop/nieuwbouw of renovatie) dient tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden nog wel flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd naar de specifieke effecten van de betreffende ontwikkeling op potentieel aanwezige beschermde flora en fauna.

Afbeelding 2 : Natura- 2000 gebieden rondom het bestemmingsplangebied (globaal rood omcirkeld). Weergegeven zijn de Natura- 2000 gebieden Oude Maas en Boezems Kinderdijk. Bron: AERIUS calculator

De meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden zijn de Oude Maas, op ca. 8,3 km afstand tot het bestemmingsplangebied en Boezems Kinderdijk op circa 11,1 km afstand. Zie ook Afbeelding 2.

Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats liggen op een afstand van tenminste 20 kilometer tot het bestemmingsplangebied (dit betreft het Krammer-Volkerak)¹. De wijzigingen in het bestemmingsplan hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform de Wet natuurbescherming.

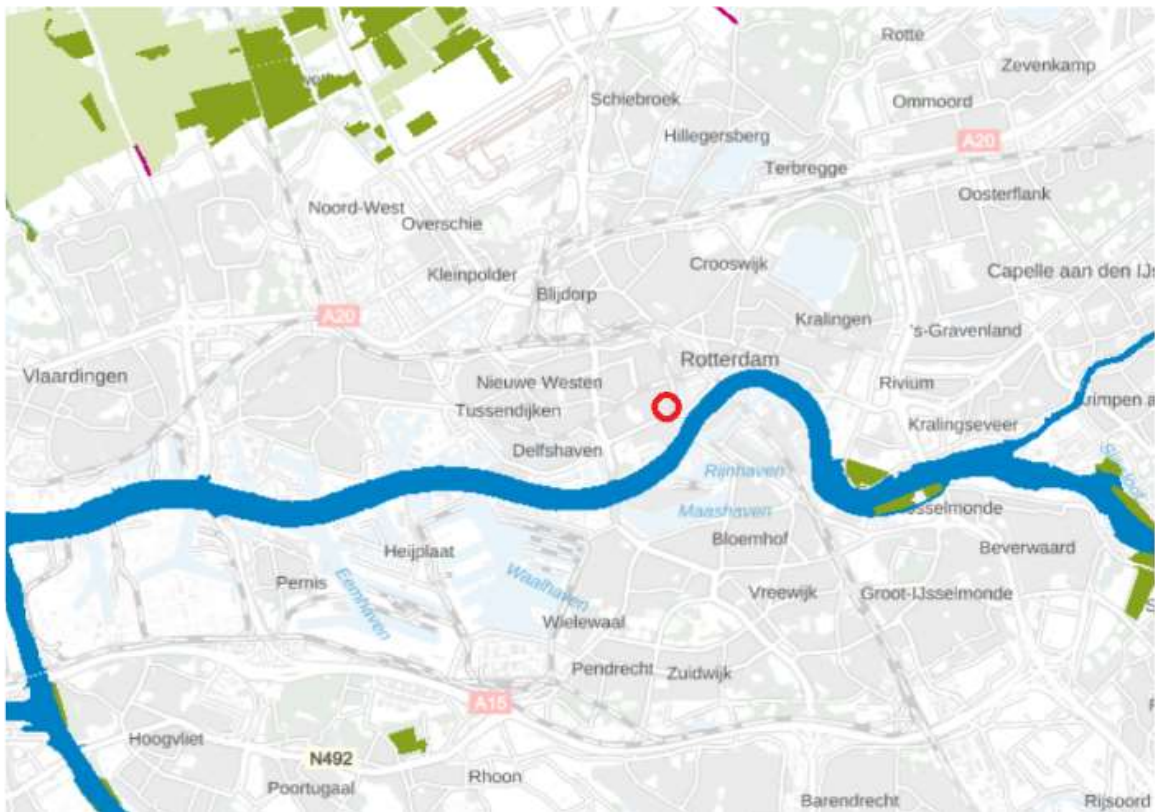
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)

Het meest nabij gelegen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de Nieuwe Maas, gelegen op circa 200 meter ten zuidoosten van het plangebied (blauw op Afbeelding 3). De Nieuwe Maas heeft als beheertype N02.01 Rivier. Het meest dichtbij gelegen landdeel van het NNN bevindt zich op circa 3 kilometer ten oosten van het bestemmingsplangebied. Het meest nabij gelegen Belangrijk Weidevogelgebied is de Polder Schieveen, op ca. 8,3 km ten noordwesten van het bestemmingsplangebied (lichtgroen op Afbeelding 3).

Het bestemmingsplan voorziet in de huidige vorm geen ontwikkelingen binnen NNN-gebieden en Belangrijke Weidevogelgebieden.

Derhalve treedt op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

¹ <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

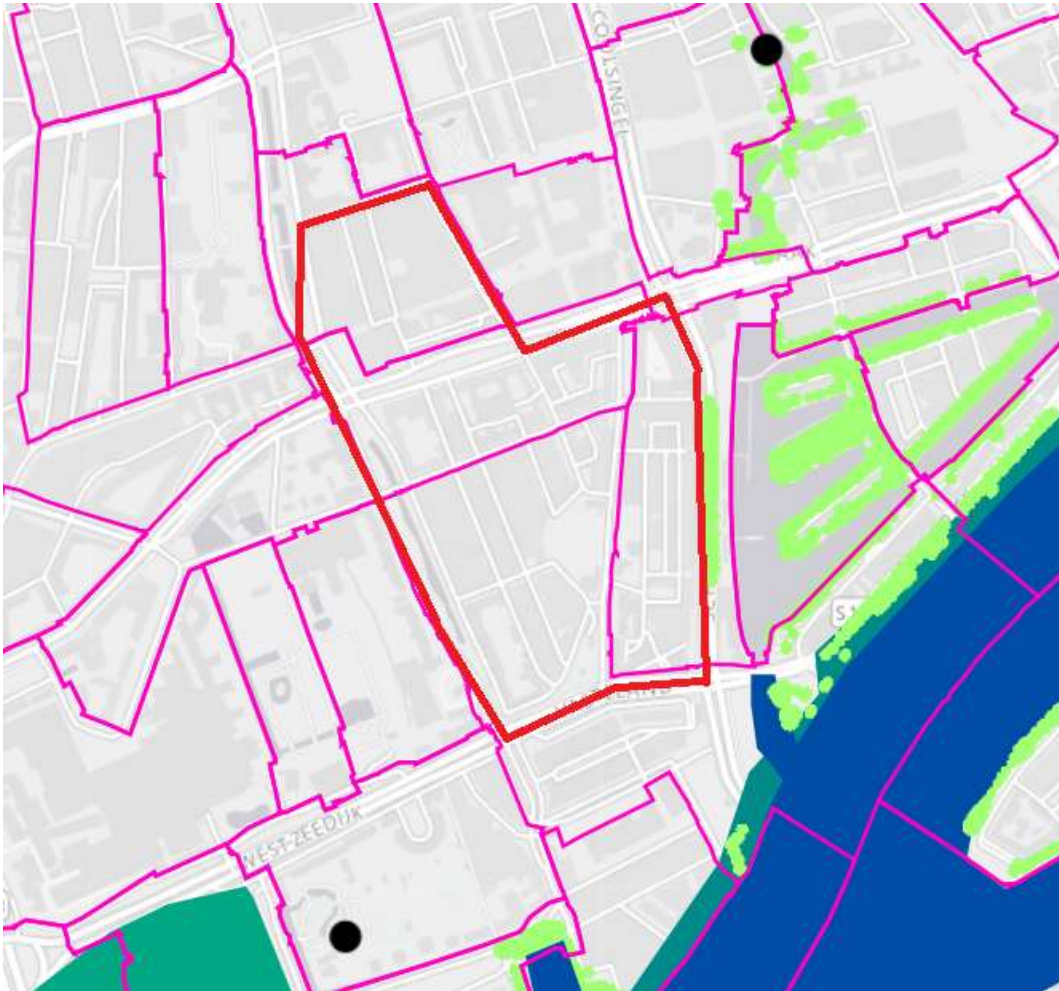

Afbeelding 3 : NNN gebieden (donkergroen en blauw) en Belangrijke Weidevogelgebieden (lichtgroen) in de omgeving van het bestemmingsplangebied Cool (globaal rood omcirkeld).Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>.

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart (Afbeelding 5) is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

Op de natuurkaart is te zien dat binnen het bestemmingsplangebied Cool geen gebieden liggen die zijn aangemerkt als groenstructuur. Grenzend aan de oostzijde van het plangebied (buiten het plangebied) is de bomenrij langs de Schiedamsedijk aangemerkt als Groene Wijkdooradering.

Afbeelding 4 : Het bestemmingsplangebied Cool (begrenzing globaal met rode lijn gemarkeerd) met omliggende groene gebieden zoals opgenomen in de Natuurkaart Rotterdam. Bron: Natuurkaart Rotterdam

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

Ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze thema's.

4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied

4.1 Algemene beschrijving

Het bestemmingsplangebied Cool betreft nagenoeg volledig bebouwd gebied in het stadscentrum van Rotterdam.

De bebouwing binnen het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing van 3 of 4 verdiepingen met zeer uiteenlopende bouwstijlen. In de bebouwing is op de begane grond veelal horeca of detailhandel gesitueerd en worden de bovenliggende verdiepingen gebruikt als woonruimte. Dit type bebouwing wordt door het plangebied afgewisseld met enkele complexen hoogbouw tot circa 9 verdiepingen hoog (school, kerkgebouw en parkeergarages). De bebouwing heeft hoofdzakelijk platte daken, al zijn verspreid door het bestemmingsplangebied zadeldaken met dakpannen aanwezig. Groen is in het plangebied aanwezig in de vorm van enkele binnentuinen met bomen, struiken en vaste planten, bomenrijen door de straten en boombakken in het centrumgebied. Langs de westzijde is gazon aanwezig langs de trambaan. De parkeergarage aan de Hartmansstraat is aan de buitenzijde bekleed met gevelbeplanting. Open water is aanwezig langs de westgrens van het plangebied in de vorm van een ondiepe singel met houten oeverbeschoeiing (Westersingel).

4.2 Eerder onderzoek

Binnen en grenzend aan het bestemmingsplangebied zijn de volgende onderzoeken bekend:

- Dubbeldam, M. 2018. Controle Wnb t.b.v. rooiwerkzaamheden Mauritsstraat en Jacobusstraat. Gemeente Rotterdam
- Meurs, F.A. van, 2013. Aanvullend onderzoek vleermuizen. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied Jacobusstraat, Gemeente Rotterdam. Rapportnummer ER20131105v01. Ecoresult, Dordrecht
- Velthuijsen, van, O. 2013. Quick scan flora en fauna Mauritsplaats te Rotterdam. Gemeente Rotterdam

4.3 Verkennend veldonderzoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult B.V. op 7 februari 2019 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit (zie bijlage 1 voor foto's). Het plangebied is, vanwege het niet kunnen betreden van bedrijfsterreinen en afgesloten binnentuinen, enkel vanaf de openbare weg bekeken. De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in de algemene beschrijving in hoofdstuk 4.1. Daar waar het soort specifieke bevindingen betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB en diverse onderzoeken die zijn uitgevoerd in het bestemmingsplangebied. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Ook zijn grenzend aan het bestemmingsplan enkele beschermde soorten aangetroffen. Behalve waarnemingen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Wet natuurbescherming. Het zijn soorten die in Nederland bedreigd zijn. Aanwezigheid van Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. Deze en andere bijzonder soorten worden hier benoemd als Aandachtssoorten.

4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn

4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Dit betreffen enkele waarnemingen van Huismus, Grote gele kwikstaart en Gierzwaluw. Van Gierzwaluw zijn bezette nesten bekend aan de Witte de Withstraat. Andere waarnemingen van bezette nesten van Gierzwaluw zijn bekend in de Jacobusstraat en de Oude Binnenweg². Tijdens het veldbezoek op 8 februari 2019 is een roepende man Huismus waargenomen in de Zwarte Paardenstraat.

Het bestemmingsplangebied is geschikt voor Huismus en Gierzwaluw. Bebouwing met openingen zoals dakpannen, dilatatievoegen of boeiborden bieden geschikt habitat voor voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Geschikt functioneel leefgebied (foerageergebied en schuilplaatsen) voor Huismus is aanwezig in de vorm van beplantingen in binnentuinen van woonblokken, lage boen in de straten en groen in bakken in de winkelstraten. Voor overige vogels met jaarrond beschermde jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen in gebouwen is het plangebied ongeschikt.

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. Dichte bosschages of hoge bomen in een relatief rustige omgeving zijn niet aanwezig, het plangebied ligt in hoogstedelijk gebied.

4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze zogeheten Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In het bestemmingsplangebied kunnen soorten verwacht worden zoals Spreeuw, Koolmees, Pimpelmees, Zwarte kraai en Ekster. Nesten van ekster zijn op meerdere locaties waargenomen in hoge bomen in binnentuinen.

² Van Meurs, 2013

4.4.1.3 Aandachtssoorten

Binnen het plangebied is één waarneming bekend van de aandachtsoort Huismus. Er zijn geen andere waarnemingen van aandachtsoorten.

4.4.1.4 Algemene vogels

Naast deze soorten kunnen algemene water-, boom-, struweel- en gebouwbroedende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden, zoals Meerkoet, Wilde eend, Turkse Tortel, Houtduif, Merel en verschillende soorten meeuwen.

4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn

4.4.2.1 Vleermuizen

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vleermuizen bekend. Dit betreffen waarnemingen van foeragerende en overvliegende Gewone dwergvleermuizen en Ruige dwergvleermuizen. Naast deze waarnemingen is een paarverblijfplaats van Ruige dwergvleermuis bekend aan de Oldebarneveltstraat³. Deze waarnemingen vormen echter geen compleet beeld van de aanwezige populaties vleermuizen. De meerderheid van de waarnemingen hebben betrekking tot een onderzoek uit 2013. In nagenoeg het hele bestemmingsplangebied is geschikt leefgebied voor vleermuizen aanwezig, maar zijn geen waarnemingen bekend. Naast Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis is het plangebied tevens potentieel geschikt voor de gebouwbewonende soorten Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis. Laatstgenoemde soort is in Nederland relatief zeldzaam en waarnemingen zijn schaars. Geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is aanwezig in de aanwezige bebouwing. Nagenoeg alle bebouwing binnen het plangebied is geschikt voor vleermuizen. Verblijfplaatsen kunnen zich (onder andere) bevinden in de luchtspouw die toegankelijk is door open stootvoegen, ventilatieroosters, onder gevelpannen, in ruimten onder boeiborden, onder het dakvlak (dakpannen dak), achter (raam)luiken, in dilatatievoegen of onder metalen dakstrips. Nagenoeg alle in het plangebied aanwezige bebouwing heeft ten minste één van bovenstaande kenmerken waardoor deze geschikt is voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. In de bebouwing is potentie aanwezig voor de functies zomer-, paar-, kraam-, of (massa)winterverblijfplaats. Op enkele plaatsen in het plangebied, zoals aan de Westblaak, is hoogbouw (>8 verdiepingen) aanwezig. Deze gebouwen zijn in potentie geschikt als massawinterverblijfplaats voor met name Gewone dwergvleermuis.

Het bestemmingsplangebied is redelijkerwijs ongeschikt voor boombewonende vleermuizen. De bomen staan in sterk verlicht habitat en/of hebben geen scheuren en holten die door vleermuizen gebruikt kunnen worden.

Functioneel leefgebied voor vleermuizen is verspreid door het plangebied aanwezig in de vorm van de (grotendeels) onverlichte binnentuinen en bomenrijen langs de verkeerswegen. Grotere, aaneengesloten en donkere structuren zijn afwezig in of grenzend aan het plangebied.

4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren uit de Habitatrichtlijn, zoals Bever, Noordse woelmuis en Otter.

³ Van Meurs, 2013

Geschikt habitat in de vorm van sterk begroeide oevers en houtopstanden ontbreekt of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten

4.4.2.3 Reptielen en amfibieën

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor habitatrichtlijnsoorten reptielen en amfibieën, zoals Rugstreeppad, Heikikker, Kamsalamander en Muurhagedis. Geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt of het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.2.4 Vissen

De singel binnen het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van habitatrichtlijnsoorten vissen (zoals Houting en Atlantische Steur). Binnen het bestemmingsplangebied kunnen wel algemeen voorkomende vissoorten waaronder Brasem, Snoek, en Blankvoorn worden verwacht.

4.4.2.5 Overige soortgroepen

Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrichtlijnsoorten (zoals Rivierrombout, Gevlekte witsnuitlibel en Groene glazenmaker) worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.3 Nationaal beschermde soorten

4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren

De Steenmarter wordt sinds enige jaren in de omgeving van het plangebied waargenomen (zie bijv. <https://oudeversie.waarneming.nl/waarneming/view/158551626>). Vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort zijn in het bestemmingsplangebied redelijkerwijs uitgesloten. In het bestemmingsplangebied kunnen verder Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen soorten als Egel en verschillende soorten (spits)muizen. Geschikt habitat voor deze soorten is aanwezig in de binnentuinen van de wooncomplexen.

4.4.3.2 Vissen

Open water is aanwezig binnen het bestemmingsplangebied, langs de westrand, dit betreft de Westersingel. Deze watergang is ongeschikt voor Nationaal beschermde soorten vissen. Beschermde vissen betreffen met name beekvissen, zee/brakwater vissen en Grote modderkruiper. Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.3.3 Reptielen en amfibieën

Het bestemmingsplangebied is redelijkerwijs ongeschikt voor nationaal beschermde amfibieën die zowel niet zijn vrijgesteld als wel zijn vrijgesteld van ontheffing. Open water is aanwezig echter betreft dit een beschoeide watergang omringd door gazon en stedelijk gebied. Functioneel groen of waterbeplanting ontbreekt.

4.4.3.4 Planten

Het plangebied is potentieel geschikt voor beschermde vaatplanten. Binnen het gebied zijn veel oude stenen gebouwen en stenen muurtjes aanwezig die geschikt zijn voor soorten als Muurbloem en Schubvaren. De vegetatie in het bestemmingsplangebied bestaat hoofdzakelijk uit aangeplante bomen en struiken in binnentuinen van wooncomplexen, bomenrijen langs verkeerswegen. Overige beplanting bestaat hoofdzakelijk uit lage kruiden in open stukken tussen de verhardingen. Het plangebied is ongeschikt voor andere Nationaal beschermde vaatplanten wegens het ontbreken van geschikt habitat

4.4.3.5 Overige soortgroepen

Overige nationaal beschermde soorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.5 Zorgplicht

In het bestemmingsplangebied zijn Nationaal beschermde soorten te verwachten waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen kleine zoogdieren (Egel en diverse (spits)muizen). Voor deze soorten geldt de Zorgplicht van de Wet natuurbescherming. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁴.

⁴ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna

5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden. Het bestemmingsplan voorziet niet in ontwikkelingen die impact zullen hebben op het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden. Negatieve invloed op Natura 2000-gebied als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn uitgesloten.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De effecten op in het plangebied aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene ruimtelijke ingrepen en renovatiewerkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen, voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden, getoetst te worden. Hierbij is te denken aan sloopwerkzaamheden, renovatiewerkzaamheden (zoals gevelisolatie, vervangen van het dak, boeiboorden of kozijnen), herinrichting van het plangebied of het herinrichten van de groenstructuren. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten en de Aandachtssoorten.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Zoals ook op de natuurkaart Rotterdam is aangegeven liggen in het bestemmingsplangebied kansen voor vergroening.
- Groener maken van de stad. Gezien het stedelijk karakter van het bestemmingsplangebied liggen de grootste kansen voor meer groen in de toepassing van gevelgroen langs de bebouwing in het plangebied. Een voorbeeld voor gevelgroen betreft de parkeergarage aan de Werstblaak die aan de buitenzijde is bekleed met Hedera. Gevelbeplanting biedt kansen voor broedvogels, insecten en als foerageergebied voor vogels en vleermuizen. Een andere vorm is het toepassen van groene daken. Naast verhoging van de biodiversiteit helpen groene daken bij de opvang van regenwater.

6.2 Vergroten biodiversiteit

Het vergroten van de biodiversiteit hangt nauw samen met het groener maken van de stad zoals besproken in paragraaf 6.1. Andere manieren om biodiversiteit te vergroten is het mogelijk maken van medebewoning van gebouwbewonende fauna. Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn te vinden in:

- Plaatsen van beplanting of bomen in bakken. Wegens het karakter van het bestemmingsplangebied is er geen ruimte aanwezig om groenstroken aan te leggen. Door het plaatsen van bakken met beplantingen in de winkelstraten kan meer groen worden gecreëerd op een beperkte ruimte.
- *Natuurinclusief bouwen en renoveren*. De wijken bieden tal van verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende fauna, zoals de strikt beschermde Huismus, Gierzwaluw en diverse soorten vleermuizen. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Tegen zeer geringe kosten is nieuwbouw met pannendaken geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals gebouwbewonende Huismussen, en Gierzwaluwen. Bij de platte daken in het gebied kan overwogen worden om groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

6.3 Motie Kaders voor natuurinclusief bouwen

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in november 2017 de motie Kaders voor natuurinclusief bouwen aangenomen. Hierin wordt verzocht kaders te scheppen voor natuurinclusief bouwen en deze kaders te borgen in bouwenvelopen.

Bij veel ontwikkelingen (bijv. uitbreiding en vernieuwing van de infrastructuur, watermanagement en stedenbouwkundige ontwikkeling) is het mogelijk natuurvriendelijk te ontwerpen. Daarbij wordt in de ontwerpfase rekening gehouden met mogelijkheden om leefgebieden van natuurlijke soorten te behouden, verstoring te minimaliseren en (waar mogelijk) nieuwe leefgebieden toe te voegen.

Ten behoeve van het bestemmingsplan kan worden gedacht aan:

- *Overige kansen.* De ontwikkelingen bieden ook kansen om extra natuurwaarden te ontwikkelen. Te denken valt aan insectenhôtels, vleermuisverblijfplaatsen en nestgelegenheden in nieuwbouw- en renovatieprojecten en de realisatie van boombeplanting, gevelbeplanting, daktuinen, soortenrijke groene daken, hagen. Nieuwbouw kan worden gerealiseerd met schuine daken met dakpannen, waardoor geschikte verblijfplaatsen kunnen worden gerealiseerd voor Huismus en Gierzwaluw. In gevels kunnen open stootvoegen worden aangebracht, welke aan vleermuizen toegang kunnen bieden tot de spouwruimte. Openbaar groen en andere gemeentelijke terreinen kunnen tenslotte natuurlijker beheerd worden.
- *Tijdelijke natuur.* Op braakliggende terreinen kan tijdelijke natuur worden gerealiseerd. Te denken valt aan bloemrijke vegetatie en struweel voor insecten en broedvogels.

7. Conclusies en aanbevelingen

- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus en Gierzwaluw.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten afwezig.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties aanwezig voor de habitatrictlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis.
- Het plangebied is geschikt voor nestplaatsen en als functionele leefomgeving voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties aanwezig voor Nationaal beschermde muurplanten als Muurbloem en Schubvaren en vrijgestelde soorten.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland en Beschermde weidevogelgebieden.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op nabijgelegen Natura 2000 gebieden.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw rekening te houden met medebewoning door gebouwbewonende vleermuizen en vogels en het realiseren van groen op bebouwing.
- Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van groene daken en gevelgroen.
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Anon., 2009. *Bestemmingsplan Cool. dS+V. Ruimtelijke Ordening, Team Bestemmingsplannen. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.*
- 2) Anon., 2014. *Uitvoeringsprogramma Natuurkaart Rotterdam, december 2014.*
- 3) Anon., 2018. *Startnotitie Bestemmingsplan 'Cool', 01-09-18. Rotterdam*
- 4) *Dubbeldam, M. 2018. Controle Wnb t.b.v. rooiwerkzaamheden Mauritsstraat en Jacobusstraat. Gemeente Rotterdam*
- 5) *Meurs, F.A. van, 2013. Aanvullend onderzoek vleermuizen. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied Jacobusstraat, Gemeente Rotterdam. Rapportnummer ER20131105v01. Ecoresult, Dordrecht*
- 6) *Velthuisen, van, O. 2013. Quick scan flora en fauna Mauritsplaats te Rotterdam. Gemeente Rotterdam*

Internetsites:

- <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>
- www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <http://rotterdam.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=a04fcc63c77945c7b8d207ecd0b2fa5e>
- http://pzh.b3p.nl/viewer/app/Natura_2000
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/duurzaam/>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <http://wilde-planten.nl/>
- <http://ravon.nl/>
- <https://www.sovon.nl>
- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <http://www.zoogdiervereniging.nl/>
- ndff-ecogrid.nl
- <https://oudeversie.waarneming.nl/>

Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied

Bebouwing met open stootvoegen bieden voor vleermuizen toegang tot de luchtpouw. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Bebouwing met dakpannen en overhellende gevelpannen bieden toegang tot het dakvlak voor Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Gevelgroen op de parkeergarage aan de Hartmansstraat. K. van Veen | Ecoresult B.V.

De Westersingel aan de westrand van het bestemmingsplangebied. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Groene binnenplaatsen/tuinen vormen het belangrijkste groen in het bestemmingsplangebied. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Groene binnenplaats. K. van Veen | Ecoresult B.V.

Bijlage 2: Wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet⁵. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Bescherming van soorten

⁵ www.rvo.nl

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermd soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 35 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 35 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 35 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 35 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 35 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op

planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁶.

Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De Wet natuurbescherming formuleert de algemene zorgplicht als volgt (artikel 1.11):

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

⁶ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen